

802 25. TEDENSKE SLIKE

PRILOGA

DOMOVINI

Leto I

V Ljubljani, dne 26. novembra 1925

Štev. 1

Naš praznik državnega in narodnega ujedinjenja

Dne 1. decembra vsakega leta imamo državni praznik ujedinjenja vseh Jugoslovenov v samostojno državo, ki jo je v zastopstvu svojega očeta kralja Petra I. Osvojitelja 1. decembra 1918. svečano proglasil tedanji prestolonaslednik in regent, današnji naš kralj Aleksander I.

Kralj Peter I. je bil rojen l. 1844. v Beogradu, je postal junija 1903. srbski kralj in po zmagovitih vojnah proti Turčiji l. 1912 in 1913 ter proti Avstriji in Nemčiji l. 1914 do pozne jeseni 1918 prvi jugoslovenski kralj. Ze 16. avgusta 1921 pa je naš prvi kralj umrl in sledil mu je junaški sin Aleksander I.

Vse življenje se je kralj Peter osebno boril in vojskoval za svobodo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Se kot mlad mož se je kot prostovoljec vojskoval proti Nemcem in Turkom; kot zrel mož in kralj je stal na čelu srbske vojske, ki je vrgla Turke za vselej iz Srbije in Evrope, kot starec je stal s puško v bitkah proti Avstriji, se je umikal sredi svoje vojske preko alban. gor pred združenimi armadami Avstrije, Nemčije in Bolgarije, a se je l. 1918 po premagi vseh sovražnikov vrnil v Beograd. In po svojem sinu je proglasil ujedi-

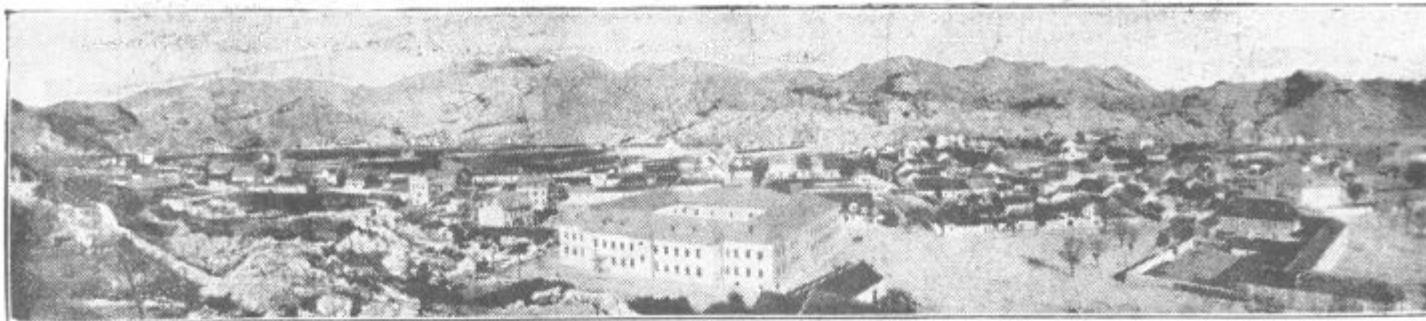
njenje vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev v skupno veliko svobodno državo — Jugoslavijo.

1. decembra vsakega leta se zato hvaležno spominjamo odrešenika izpod nemškega suženjstva — kralja Petra I. Osvojitelja, s ponosom pa gledamo tudi na njegovega junaškega sina, vladarja ujedinjene in velike Jugoslavije, kralja Aleksandra I., od katerega pričakuje narod, da bo dvignil Jugoslavijo v mogočno in srečno domovino vseh Jugoslovenov.

Naš kralj, vnuk slavnega Karadjordja (Črnega Jürja), ustanovitelja naše dinastije, je že večkrat dokazal, da ljubi prav posebno slovenski narod in slovensko domovino. Za svoje stalno letovišče si je izbral naš krasni Bled, od koder obiskuje naša mesta, trge in vasi. Povsod se demokratično razgovarja z našim ljudstvom ter se je o našem naprednem kmetiškem narodu večkrat prav pohvalno izrazil. Našo lepo domovino ljubi zelo vroče tudi naša kraljica Marija, ki se izredno rada vozi skozi naša polja in vasi ter se vsako jesen težko loči od Bleda in Slovencev.

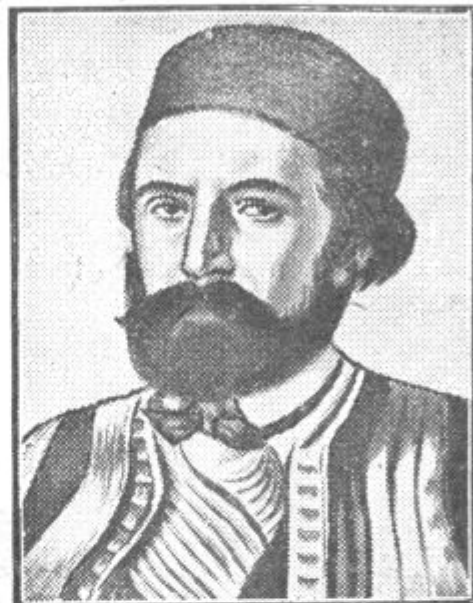
Živela Jugoslavija!
Živela naša narodna kraljevska obitelj!

Kralj Aleksander I. (Slika je posneta po umotvoru slovenskega akademskega slikarja Saše Santla, ki služi v okrasok velike kazinske dvorane v Ljubljani.)

Cetinje, glavno mesto Črne gore, bivša prestolnica črnogorskih knezov ter prvega in zadnjega kralja Nikole, rojstno mesto jugoslovenskega kralja Aleksandra I. Na Cetinju so se vršile o priliki prenosa rakve kneza vladike Petra Njegoša na Lovčen velike slavnosti, katerih sta se poleg najvišjih državnih dostojanstvenikov in zastopnikov mest iz vse države udeležila tudi kralj Aleksander in kraljica Marija. Cetinje leži visoko na gorovju, 665 m nad morjem in šteje okoli 5000 prebivalcev. Mesto ima le nekaj večjih in lepih javnih zgradb, velika večina hiš pa je pritlična. Zanimiv je bivši samostan s cerkvijo, bivši kraljevski dvorec, vojašnica in par modernih vil. Turki niso mogli Cetinja nikoli zasesti.

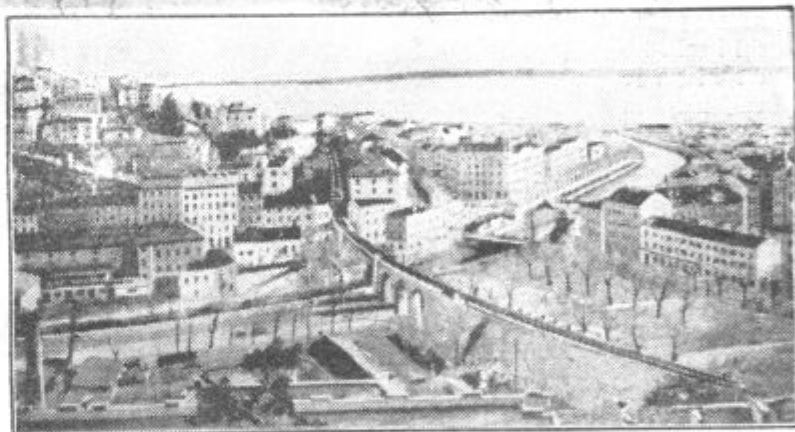
Grobica Petra II. Petrovića Njegoša na vrhuncu gore Lovčen blizu Cetinja. Črnogorski knez Petar Njegoš, rojen 1813., umrl 1851., je bil prvi moderni vladar Črne gore. Ustanovil je prva višja sodišča, osnovne šole in tiskarno v Črni gori, uredil je ceste, zidal lepe hiše ter širil listnino. Bil je tudi pesnik ter je napisal več krasnih knjig. Po postavi je bil 7 čevljev visok in krasen mož. Za svoj grob si je sam izbral vrhunec najvišje gore v Črni gori. Med svetovno vojno so rakev prenesli na Cetinje, dne 22. septembra t. l. pa so Njegoševe ostanke v novi krasni rakvi slavnostno prenesli zopet na Lovčen. V spremstvu sta bila kralj Aleksander in kraljica Marija. Slavnosti na Cetinju se je poleg ogromne množice domačinov udeležilo občinstvo iz vse države, dalje vlada, vojska, narodna skupščina, zastopniki vseučilišč, cerkveni dostojanstveniki in predstavniki vseh večjih mest, med temi tudi Ljubljane. Tako velike slavnosti Črna gora še nikoli ni doživela.

Knez vladika Petar II. Petrović Njegoš, hraber vojskovodja, vzoren vladar in slaven pesnik. Bil je predhodnik naših borcev za ujedinjenje Jugoslovanov ter vseslovenske misli.

Njegoševa grobnica vrh Lovčena. Udeleženci slavnostne proslave. Spredaj kralj Aleksander, za njim pa kraljica Marija v črnogorski narodni noši.

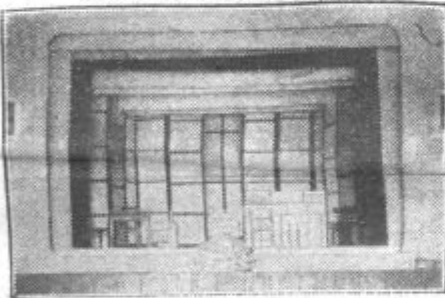

Sušak, naša obmorska trgovska luka. Dne 9. novembra je večja deputacija iz Slovenije v Beogradu prosila za novo železniško zvezo Slovenije s Sušakom preko Kočevja na Brod-Moravice. V deputaciji so bili župani s Sušaka, Kočevja in Broda-Moravice ter zastopniki Ljubljane in industrijcev. Sušak leži ob Jadranskem morju tik ob Reki, tako da mejo med Jugoslavijo in Italijo tvori Rečina, ki jo je na sliki dobro videti. Prvi most je železniški, drugi navadni prehod pa je določen za vozove in pešce. Desni breg Rečine je italijanski, levi pa jugoslovenski. Kmalu za tem mostom se odcepi od reke na desno kanal, ki je na sliki skrit za skupino visokih hiš na Reki. Meja gre namreč dalje proti morju po sredini kanala, tako da je spodnji tok Rečine (na sliki koleno vode) ves na našem ozemlju. Trikot med zadnjim delom Rečine, tem kanalom in morjem je takozvana Delta z Inko Barošem, za katero smo se morali z Italijani trdo boriti, da smo jo dobili, toda šele po rapalski pogodbi, ki je obhajala dne 12. novembra svojo peto žalostno obletnico. Ze kratek pogled na sliko nam pove, kako nenaravno so potegnjene meje med nami in Italijo in da je sedanje stanje nevzdržno.

Stjepan Radić v Sloveniji. V načrtu je imel Stjepan Radić v Ljubljani shod, na katerem je dejal, da se Slovencem davki ne morejo znižati. Isti dan se je tudi zvedelo, da je začel preganjati Slovence kot minister prosvete. Prva njegova žrtev je prosvetni šef dr. Pavel Pestotnik, čegar sliko priobčujemo. Pestotnika je Radić telegrafično odstavil, četudi je prvovrsten prosvetni delavec.

Minister prosvete Stjepan Radić v spremstvu svojega nečaka ministra agrarne reforme Pavla Radića, ko ravno odhaja na dvor k prisegi. Ljudje zvedavo gledajo bivšega republikanca in prevratnika. Stjepan Radić je sedaj imenoval za ministrsko tajnico svojo hčer, za šefa ministrskega svojega oddelka pa svojega zeta dr. Košutića. Napevodano redukcijo uradništva je torej začel z nameščanjem svoje zlahte.

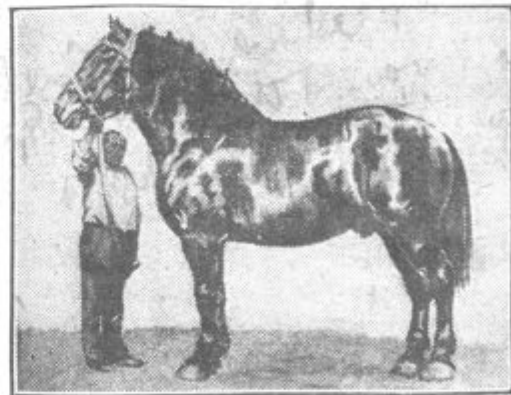
Leseni narodnega kulturnega društva v Mali Nedelji, 6 m širok, 4 m globok, na katerem se prirejajo gledališke predstave, koncerti in predavanja.

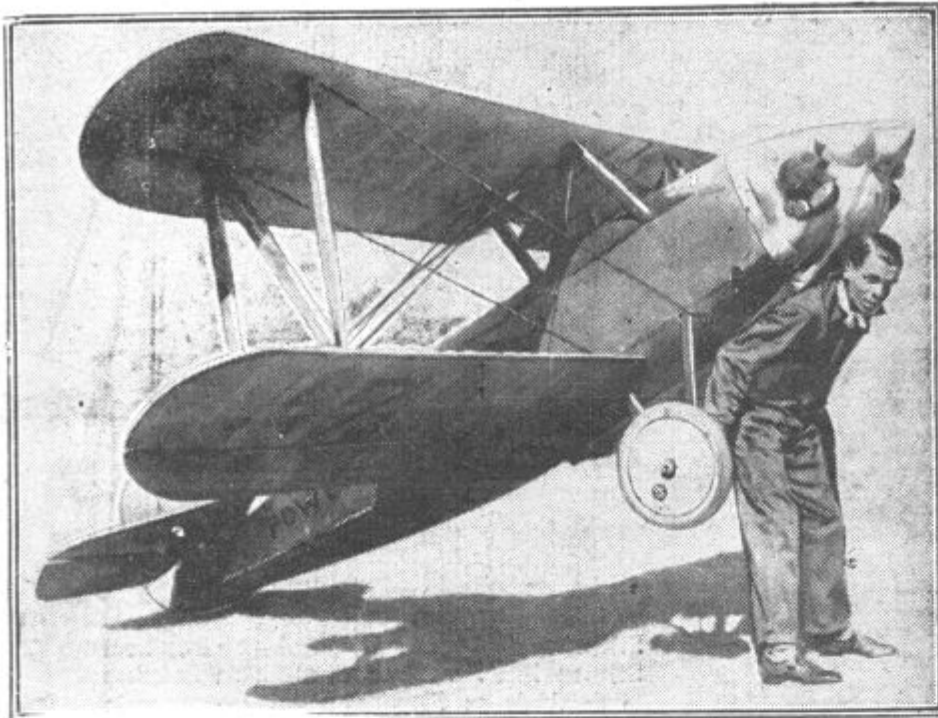
Igralci in igralci družbenje Narodnega kulturnega društva v Mali Nedelji pri Ljutomeru na Štajerskem, ki so s sodelovanjem dijaštva vprizorili Tolskega dramo »Moč teme«.

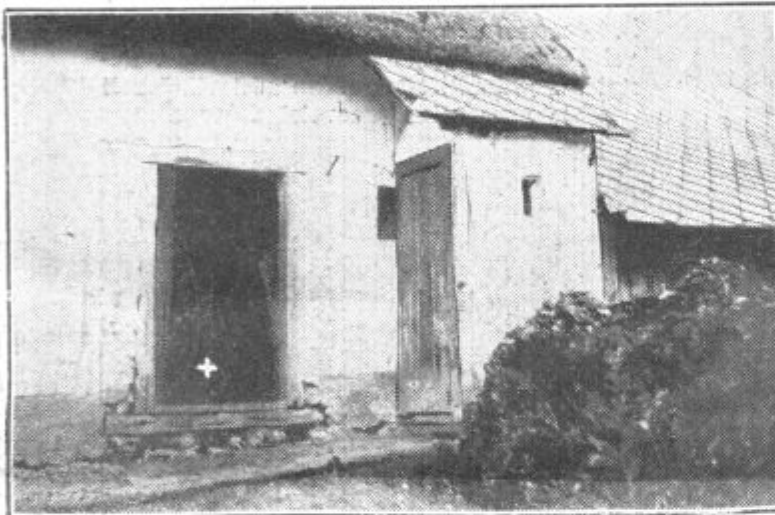
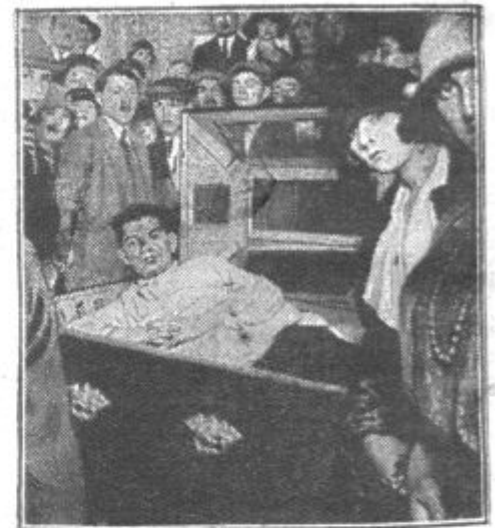
Težke povodnji, ki so bile zadnji čas v Jugoslaviji, so v Sloveniji zlasti težko prizadele Prekmurje. Slika nam kaže veliko škodo od poplave v Murški Soboti.

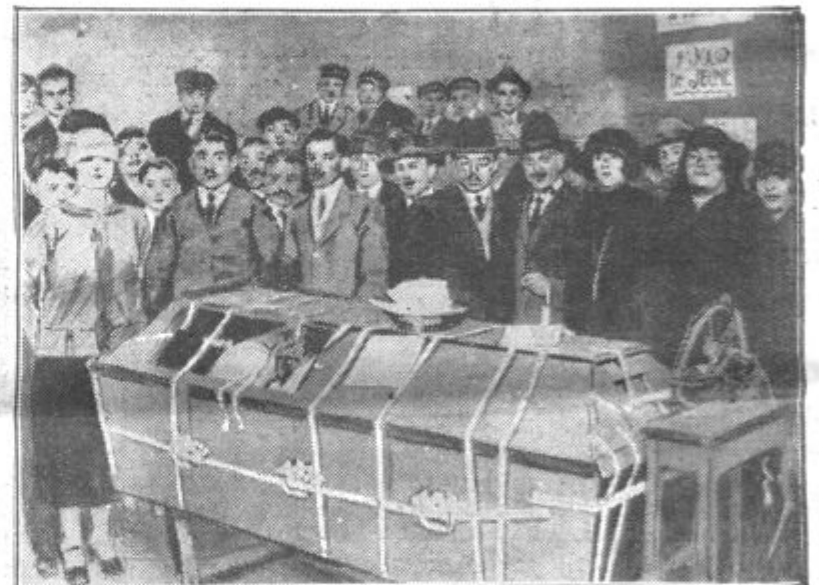
Največji konj na svetu, last nekega Amerikanca, težak 1.500 kg, šele pet let star. Mati mu je percheronske, oče belgijske pasme. Slika kaže velikost in visokost tega konjskega orjaka. Njegov gospodar, ki je tudi velik in močan mož, mu ne sega niti do glave.

Zračni bicikelj je novo američansko letalo za vsakdanje vožnje, zlasti na manjše razdalje. Tehta 170 kg, krila so široka 5 in pol metra. Leti do 130 km na uro. Temu aeroplančku pravijo zračni bicikelj.

Grozen umor v Vašah pri Medvodah. Slika kaže hlev, v katerem je bila zadnjo soboto zvečer 25-letna Angela Kopačeva ubita v blagoslovljenem stanju. Umora je osumljen 28-letni sosedov sin, konjski mešetar Janez Jarc, ki ga je izsledil pes ljubljanskega tovarnarja Pollaka.

Krotka levinja. Po Parizu se je te dni začel izprehajati bogat gospod z levinjo, ki jo je vodil s seboj kakor psa. Ljudje so bili preplašeni, a so se pomirili, ko so videli, da je levinja krotka.

Živ mrtvec. Harry Hoch je bil pred kratkim v Amiensu na Francoskem celih trideset dni zaprt v železni krsti in ni jedel in pil. Občinstvo se je kar trikrat okrog rakve, kjer je nenavadni umetnik prebil ves mesec. — Na eni sliki ga vidimo, kako se mož vleče pred komisijo v krsto, na drugi deveti dan prostovoljnega posta, na tretji pa kakšen je, ko se zopet odpre krsta.